

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 31. marts 2021

Sag 104/2020

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Hanne Reumert, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Københavns Byret den 25. november 2019 (SS 1-24023/2018) og af Østre Landsrets 20. afdeling den 18. juni 2020 (S-3534-19).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Poul Dahl Jensen, Michael Rekling, Lars Hjortnæs, Anne Louise Bormann og Jørgen Steen Sørensen.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om formildelse, herunder at straffen gøres betinget.

Anklagemyndigheden har påstået skærpelse.

Supplerende sagsfremstilling

Som anført i byrettens dom blev anklageskrift modtaget den 9. oktober 2018. Hovedforhandling var berammet til den 7. maj 2019, men T meldte sig syg denne dag uden efterfølgende at indsende lægeerklæring. Byretten udsatte herefter sagen til den 25. november 2019, hvor hovedforhandling fandt sted.

Af straffeattest af 4. februar 2021 fremgår, at T ved Retten i Glostrups dom af 17. januar 2020 er straffet med bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 55 a begået den 24. oktober 2019.

T har for Højesteret oplyst, at han nu har bestået vognmandskursus med henblik på arbejde som selvstændig vognmand.

Retsgrundlag

Straffelovens regler om betinget dom med vilkår om samfundstjeneste blev revideret ved lov nr. 152 af 18. februar 2015 om ændring af straffeloven og lov om fuldbyrdelse af straf mv. I lovforslagets bemærkninger anføres bl.a. (Folketingstidende 2014-15, 1. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 50, s. 19):

”Der lægges med lovforslaget op til, at udgangspunktet fremover vil være, at samfundstjeneste kan anvendes over et bredt felt af kriminalitetsformer, og at der dermed ikke er grundlag for fortsat at tale om et ”kerneområde” for anvendelsen af samfundstjeneste. I forhold til den eksisterende praksis bør en udvidet brug af samfundstjeneste på straffelovens område i første række vedrøre førstegangsovertrædelser og ikke organiseret eller banderelateret kriminalitet.

Valget mellem samfundstjeneste og ubetinget fængsel (når tiltalte findes egnet til samfundstjeneste) vil fremover først og fremmest skulle afgøres ud fra en samlet vurdering af dels grovheden af den nu foreliggende kriminalitet som udtrykt ved længden af fængselsstraffen, dels omfanget og alvoren af eventuel tidligere kriminalitet. Når bortses fra røveri, voldtægt, grov vold, grove våbenlovsovertrædelser, grove narkotikaforbrydelser og vidnetrusler mv., vil kriminalitetens art derimod som udgangspunkt ikke som sådan skulle tillægges væsentlig betydning, men der vil fortsat skulle udvises tilbageholdenhed med at anvende samfundstjeneste i tilfælde, hvor der er tale om mere organiseret kriminalitet, eller hvor forurettede er påført betydelige fysiske eller psykiske skader.”

Lovændringen bygger på Straffelovrådets betænkning nr. 1545/2014 om samfundstjeneste mv. Særligt om sager vedrørende overtrædelse af lov om euforiserende stoffer anføres her bl.a. (s. 190):

”Efter Straffelovrådets opfattelse vil der i sager om *overdragelse* (herunder besiddelse med henblik på overdragelse) formentlig ofte være forhold, der taler imod anvendelse af samfundstjeneste, idet der navnlig vil kunne være tale om mere organiseret kriminalitet.”

Anbringender

T har anført navnlig, at straffen for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer må fastsættes under hensyn til arten og mængden af de pågældende stoffer og graden af kriminel aktivitet hos gerningsmanden. Også hensyn til ensartethed i retsanvendelsen og den pågældendes

personlige forhold må indgå. Landsrettens dom er udtryk for en skærpelse af straffniveauet, som ikke er bestemt af lovgivningsmagten.

Det er ikke i sagen angivet, hvilken type cannabis de i alt 10 joints i forhold 1 indeholder, eller i hvilken mængde, og de kan derfor ikke tillægges betydning for strafudmålingen. Det samme gælder cannabisolien, idet der ikke er foretaget en analyse af indholdet af THC. Straffen i forhold 1 må derfor som udgangspunkt fastsættes på grundlag af besiddelse af i alt 98,88 gram hash og skunk med henblik på videreoverdragelse i et organiseret miljø. Forhold 2 kan ikke antages at være tillagt betydning ved strafudmålingen.

Der er ikke nogen, der har observeret, at han solgte cannabis eller i øvrigt var i kontakt med andre, herunder potentielle købere, og hverken hans fingeraftryk eller DNA er fundet på noget af det, der var i boden. Han er i forhold 1 også kun dømt for besiddelse med henblik på videreoverdragelse og ikke med henblik på salg. Det må derfor lægges til grund, at han har været bodmedarbejder og ikke sælger, og straffen skal som følge heraf formildes.

Han er ikke tidligere straffet for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, og han har gode personlige forhold. Hertil kommer, at sagen ikke er afgjort inden for rimelig tid, idet der på nuværende tidspunkt er gået mere end 2 ½ år, siden han blev anholdt. Også af disse grunde bør straffen formildes, således at den fastsættes til fængsel i niveauet 7-30 dage og højst 40 dage, og således at den gøres betinget. Sagen har principiel betydning, og statskassen bør betale omkostningerne for landsret og Højesteret.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at landsrettens bevisresultat skal lægges til grund, og at samtlige de anførte mængder hash mv. derfor skal regnes med ved straffastsættelsen. Der er formentlig tale om i alt ca. 120-140 gram cannabisprodukter, men den nøjagtige mængde er underordnet, da der foreligger besiddelse med henblik på videreoverdragelse og ikke til eget forbrug. Der er ikke grundlag for at fastslå, at T har haft en mindre betydningsfuld rolle, og der kan herunder ikke lægges vægt på, at han i forhold 1 er domfældt for besiddelse med henblik på ”videreoverdragelse” og ikke med henblik på ”salg”. Disse udtryk har i den foreliggende sammenhæng samme betydning. I forhold 2 er han dømt for salg af et mindre kvantum hash.

Forholdene er begået som led i den organiserede hashhandel på Christiania. Dette er en særligt skærpende omstændighed, og straffen bør være strengere end i tilfælde af videreoverdragelse uden for organiseret handel, og også strengere end ved organiseret handel i øvrigt. Straffen bør efter praksis fastsættes til fængsel i niveauet 60 dage til 3 måneder. Efter forarbejderne til straffeloven kan der som udgangspunkt ikke anvendes betinget dom med vilkår om samfundstjeneste i grovere tilfælde af narkotikakriminalitet og organiseret kriminalitet i øvrigt. T har almindelige personlige forhold, og der er ikke grundlag for at fravige det anførte udgangspunkt.

Heller ikke sagens tidsmæssige forløb kan føre til formildelse. Sagen er ikke helt ukompliceret, og den tid, der er gået med berømmelse, er sædvanlig. Den samlede tid fra sigtelse til dom i Højesteret er godt 2 ½ år, og sagen er kun blevet forsinket, fordi T i byretten meldte sig syg uden dokumentation for lovligt forfald. Det er T, der har ønsket sagen indbragt for Højesteret, og han bør betale omkostninger i overensstemmelse med retsplejelovens § 1008, stk. 3.

Højesterets begrundelse og resultat

T er i landsretten fundet skyldig i bl.a. besiddelse af ca. 100 gram hash med henblik på videreoverdragelse som led i den organiserede handel på Christiania. For Højesteret angår sagen alene spørgsmål om straffastsættelse.

Der er efter landsrettens dom ikke grundlag for at antage, at T kun har haft en mindre væsentlig rolle i den påtænkte overdragelse, og sagens varighed, der bl.a. skyldes, at han udeblev fra hovedforhandling i byretten, kan ikke begrunde formildelse. Højesteret finder herefter straffen passende fastsat til fængsel i 60 dage og tiltræder uanset det oplyste om Ts gode personlige forhold, at der ikke er grundlag for at gøre straffen helt eller delvist betinget, herunder med vilkår om samfundstjeneste. Det bemærkes i den forbindelse, at der ved ændringen i 2015 af straffelovens regler om samfundstjeneste ikke kan anses at være tilsigtet en udvidet brug af samfundstjeneste i sager som den foreliggende.

Straffen fastsættes i medfør af straffelovens § 89 som en tillægsstraf til den straf, der er fastsat ved Retten i Glostrups dom af 17. januar 2020. Der er ikke grundlag for at fravige hovedreglen i retsplejelovens § 1008, stk. 3, hvorefter T skal betale sagens omkostninger.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

T skal betale sagens omkostninger for Højesteret.